

Textos seleccionados para o reto 3, fase 4

1. Bartolomé de las Casas - "Brevisima relación de la destrucción de las Indias" (1542)

"Os españois entraron nestas terras como lobos entre cordeiros. Non viñeron para traer paz nin para converter, senón para obter ouro e riquezas a calquera prezo. En pouco tempo, as cidades foron arrasadas, os campos quedaron baleiros e as xentes, que antes eran libres, foron obrigadas a traballar como escravos nas minas e nas plantacións. Millóns de indíxenas morreron debido ás guerras, á fame e ás enfermidades que os europeos trouxeron con eles. Todo isto foi feito en nome dun deus que non quere sangue nin opresión."

Contexto: Bartolomé de las Casas foi un frade dominico que denunciou os abusos cometidos polos colonizadores contra os indíxenas en América. Este fragmento describe as inxustizas que presenciou, especialmente o impacto devastador da conquista.

---

2. Felipe Guamán Poma de Ayala - "El primer nueva crónica y buen gobierno" (1615)

"Os indios tiñamos as nosas leis, os nosos gobernos e os nosos deuses. Coa chegada dos españois, díxose que traerían xustiza, pero o que trouxeron foron castigos e sufrimentos. As familias foron separadas, os homes obrigados a traballar nas minas ata a morte, e as mulleres foron tratadas sen respecto. Pedímoslle ao rei de España que teña piedade dos seus súbditos indios, que somos persoas con alma e dereitos. Por que a xustiza non chega ata estas terras? Por que debemos vivir como escravos na nosa propia terra?"

Contexto: Felipe Guamán Poma foi un cronista indíxena peruano que escribiu unha carta ao rei de España denunciando as condicións inhumanas nas que vivían os pobos nativos tras a colonización. O seu texto mestura historia e peticións de xustiza.

---

3. Eduardo Galeano - "Las venas abiertas de América Latina" (1971)

"América Latina foi saqueada dende o día no que Cristovo Colón chegou ás súas costas. Primeiro foron os metais preciosos: o ouro e a prata que enchían os galeóns rumbo a Europa. Logo foron o azucre, o cacao, o café e outros produtos que os colonizadores explotaron coa forza de traballo dos indíxenas e, máis tarde, dos escravos africanos. América Latina converteuse nunha terra de pobreza para os seus habitantes, mentres que os palacios de Europa brillaban grazas aos recursos roubados destas terras. Hoxe, séculos despois, seguimos vivindo as consecuencias deste saqueo: a desigualdade, a pobreza e o dominio estranxeiro."

Contexto: Eduardo Galeano foi un escritor uruguaio que criticou a explotación económica e social de América Latina dende a colonización ata o presente. Este fragmento ofrece unha reflexión máis contemporánea.

---

4. José de Acosta - "Historia natural y moral de las Indias" (1590)

"Os indíxenas son persoas con intelixencia e habilidades, pero carecen do coñecemento e da verdadeira fe. Por iso, é necesario que os españois os guíen e os eduquen, para que poidan alcanzar un nivel de civilización máis alto. É certo que moitas veces os colonizadores cometeron abusos, e isto non está ben. Pero o labor de España tamén trouxo cousas boas: a lingua, as leis, e, sobre todo, a relixión cristiana. Estes pobos deben ser agradecidos por recibir unha guía espiritual e cultural que antes non tiñan."

Contexto: José de Acosta foi un misioneiro español que escribiu sobre os costumes e as crenzas dos pobos indíxenas. Este texto reflicte a visión paternalista que moitos colonizadores tiñan sobre os nativos.

---

5. Simón Bolívar - Carta de Xamaica (1815)

"América foi a vítima do maior crime histórico que se pode imaxinar: os pobos indíxenas foron exterminados, e as súas terras convertéronse en colonias sometidas aos intereses estranxeiros. O ouro que se levou destas terras foi o motor do desenvolvemento europeo, mentres que América quedou afundida no atraso. Agora chegou o momento de loitar pola nosa independencia. América debe liberarse non só do dominio político de Europa, senón tamén do seu control económico. O noso futuro está en construír unha nova nación, libre e igualitaria."

Contexto: Simón Bolívar, coñecido como "O Libertador", foi unha figura clave nos movementos de independencia de América Latina. Este texto expresa a súa visión crítica da colonización e o seu chamamento á independencia.

"Textos seleccionados para o reto 3", do proxecto cREAgal, publícase coa [Licenza Creative Commons Recoñecemento Non-comercial Compartir igual 4.0](#)